

РОЗВИТОК НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ: ВИКЛИКИ, ІННОВАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Науково-практичні заходи Інституту вищої освіти НАПН України
у межах Всеукраїнського фестивалю науки – 2025*

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7138>



СКИБА

Юрій Андрійович

*доктор педагогічних наук, доцент,
заступник директора з наукової
роботи Інституту вищої освіти
Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна*



Олександр Вікторович ЖАБЕНКО

*кандидат наук з державного
управління, вчений секретар
Інституту вищої освіти
Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна*



Анотація. У статті представлено результати організації та проведення Інститутом вищої освіти НАПН України заходів у рамках Всеукраїнського фестивалю науки — 2025. Інститутом вищої освіти НАПН України було організовано та проведено широкий спектр наукових заходів, які включають: XXVI Міжнародну науково-практичну конференцію «Освіта і доля нації»; III Міжнародну наукову конференцію «Соціально-гуманітарні студії: інновації, виклики та перспективи»; щорічну звітно-наукову конференцію аспірантів, докторантів та викладачів «Єдність навчання і наукових досліджень — головний принцип університету» (Український державний університет імені Михайла Драгоманова); два круглі столи «Взаємодія вищої освіти та ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України» і «Громадське здоров'я та громадська наука в умовах надзвичайних ситуацій»; онлайн-марафон, що проводився до Дня науки; тренінг «Наука як стратегічний пріоритет. Відкрита наука». Участь Інституту вищої освіти НАПН України в організації й проведенні заходів у рамках Всеукраїнського фестивалю науки — 2025 сприяла розвитку наукового потенціалу Інституту, дала змогу науковим працівникам Інституту представити результати наукових досліджень широкому загалу дослідників.

Ключові слова: Всеукраїнський фестиваль науки; конференція; круглий стіл; тренінг.

У квітні-травні 2025 р. Інститут вищої освіти НАПН України організував і провів низку наукових заходів у рамках Всеукраїнського фестивалю науки — 2025, що проводиться щорічно відповідно до п. 9 Програми спільної діяльності Національної академії наук України та Національної ака-

демії педагогічних наук України на 2023–2025 роки, затвердженої постановами Президії НАПН України від 22 грудня 2022 р. № 1-2/14-238 та Президії НАН України від 19 квітня 2023 р. № 177 (НАПН України, 2022). Всеукраїнський фестиваль науки проводиться з метою популяризації досяг-

нень науки, налагодження зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації, залучення молоді до наукових досліджень, формування інноваційної культури суспільства.

30 квітня 2025 р. Інститут вищої освіти НАПН України спільно з Українським державним університетом імені Михайла Драгоманова провели *круглий стіл «Взаємодія вищої освіти та ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України»* (Інститут вищої освіти НАПН України, 2025b). У роботі круглого столу також брали участь представники Національної гвардії України, громадських організацій.

Зі вступним словом до учасників звернувся Юрій Скиба, заступник директора з наукової роботи Інституту вищої освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент.

Модераторами наукового заходу були: *Тарас Олефіренко*, кандидат педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова; *Юрій Скиба*, доктор педагогічних наук, доцент, заступник директора з наукової роботи Інституту вищої освіти НАПН України; *Світлана Кушнірук*, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серед доповідачів — провідні науковці Інституту: Олександр Жабенко, Володимир Ковтунець, Олена Отич, Юрій Скиба, Леся Червона, Ольга Ярошенко.

Під час круглого столу було обговорено питання:

- Взаємовідносини між вищою освітою і ринком праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України.
- Формування інноваційної інфраструктури закладів вищої освіти в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України;
- Трансформація професійної підготовки здобувачів освіти.

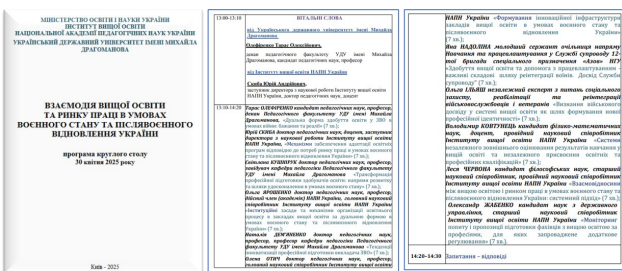


Рис. 1. Програма круглого столу «Взаємодія вищої освіти та ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України»



Рис. 2. Доповіді наукових працівників Інституту вищої освіти НАПН України на круглому столі «Взаємодія вищої освіти та ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України» (Київ, 2025)

- Дуальна форма здобуття освіти у ЗВО в умовах війни та післявоєнного відновлення.
- Механізми забезпечення адаптації освітніх програм відповідно до потреб ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України.
- Здобуття вищої освіти та допомога з працевлаштуванням — важливі складові шляху реінтеграції воїнів.

15 травня 2025 р. *Олена Отич*, головний науковий співробітник відділу взаємодії вищої освіти та ринку праці Інституту вищої освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, узяла участь в онлайн-марафоні, що проводився до *Дня науки* Івано-Франківським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти.

У заході узяли участь понад 60 працівників та керівників закладів післядипломної педагогічної й загальної середньої освіти, а також представники Департаменту освіти і науки Івано-Франківської обласної державної адміністрації та Департаменту освіти і науки Івано-Франківської міської ради.

Тема доповіді Олени Отич — «*Інновації в освіті — вимога часу*». На основі історичного аналізу вимог суспільства до освіти доповідачко зроблено висновок, що в умовах війни і повоєнної відбудови України зростає роль університетів як виробників нового знання та ініціаторів інновацій. Наголошено на значенні кластеризації як ефективного механізму взаємодії суб'єктів інноваційної діяльності (Отич, 2024). Доповідь підготовлено за результатами виконаного в Інституті вищої освіти НАПН України наукового дослідження «Теоретичні основи і механізми взаємодії вищої освіти та ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України (2023-2024)».

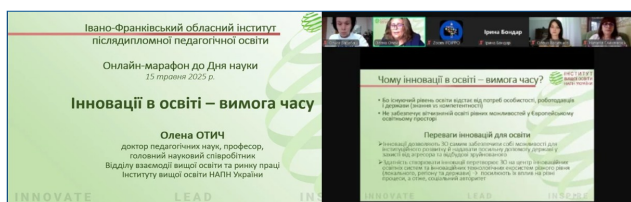


Рис. 3. Виступ Олени Отич під час онлайн-марафону до Дня науки (Івано-Франківськ, 2025)

19 травня 2025 р. *Юрій Скиба*, заступник директора з наукової роботи Інституту вищої освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент, взяв участь у роботі щорічної звітно-наукової конференції аспірантів, докторантів та викладачів Українського державного університету імені Михайла Драгоманова *«Єдність навчання і наукових досліджень — головний принцип університету»*. Юрій Скиба на пленарному засіданні представив доповідь на тему «Механізми забезпечення адаптації освітніх програм відповідно до потреб ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України» (Скиба, 2024), підготовлену за результатами виконаного в Інституті вищої освіти НАПН України наукового дослідження «Теоретичні основи і механізми взаємодії вищої освіти та ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України (2023-2024)».

21 травня 2025 р. відбувся круглий стіл *«Громадське здоров'я та громадська наука в умовах надзвичайних ситуацій»*, організований Інститутом вищої освіти НАПН України та Державною установою «Інститут громадського здоров'я імені О.М. Марзєєва» НАМН України (Інститут вищої освіти НАПН України, 2025a; НАМН України, 2025). Круглий стіл проводився з метою обговорення впровадження наукових розробок для громадського здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій в Україні.

Зі вступним словом до учасників звернувся *Юрій Скиба*, заступник директора з наукової роботи Інституту вищої освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент. Серед доповідачів — провідні науковці Інституту: *Володимир Ковтунець*, *Ольга Петроє*, які представили результати наукових досліджень «Теоретичні основи і механізми взаємодії вищої освіти та ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України (2023–2024)» та «Оцінювання якості дослідницької діяльності університетів на основі принципів і підходів відкритої науки в умовах післявоєнного відновлення країни (2024–2025)» (Петроє, 2024), виконані в Інституті



Рис. 4 Програма круглого столу «Громадське здоров'я та громадська наука в умовах надзвичайних ситуацій» (Київ, 2025)

вищої освіти НАПН України.

Під час круглого столу було обговорено наступні питання:

- Академічна наука в умовах надзвичайних ситуацій.
- Впровадження наукових розробок в умовах надзвичайних ситуацій, воєнного стану.
- Відкрита наука для вирішення проблем громадського здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій.
- Регулювання професій у сфері охорони здоров'я в контексті підготовки до вступу в ЄС.

22 травня 2025 р. директором Інституту вищої освіти НАПН України *Іриною Драч* було проведено *тренінг «Наука як стратегічний пріоритет. Відкрита наука»* для команд 6 університетів: Національного університету біоресурсів та природокористування, Київського національного університету технологій та дизайну, Сумського національного аграрного університету, Національного університету «Чернігівська політехніка», Білоцерківського національного аграрного університету, Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (Інститут вищої освіти НАПН України, 2025c).

Під час тренінгу обговорювалися проблеми розвитку науки та інновацій в університетах з огляду на ключові тренди Європейського Союзу; використання потенціалу Відкритої науки для підвищення ефективності досліджень та скорочення шляху від досліджень до інновацій; визна-



Рис. 5. Виступ Ірини Драч на тренінгу «Наука як стратегічний пріоритет. Відкрита наука» (Київ, 2025)

чення в університетах пріоритетних досліджень та популяризації їх результатів у суспільстві. Учасники тренінгу активно залучилися до обговорення та дискусій щодо проблем і перспектив розвитку науки в університетах (Драч, 2025).

22 травня 2025 р. Інститут вищої освіти НАПН України спільно з Державним університетом «Житомирська політехніка» провів *III Міжнародну наукову конференцію «Соціально-гуманітарні студії: інновації, виклики та перспективи»*. Конференція стала платформою для обговорення актуальних питань соціально-гуманітарної сфери, зокрема партнерства університетів із громадами, кластеризації як механізму взаємодії з бізнесом у воєнний період, розвитку освіти як основи суспільного прогресу, а також проблеми психологічної стійкості студентів в умовах сучасних викликів. Захід об'єднав науковців із різних країн, сприяючи обміну досвідом та інноваційними ідеями.

Зі вступним словом до учасників звернувся *Юрій Скиба*, заступник директора з наукової роботи Інституту вищої освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, доцент. Серед доповідачів — провідні науковці Інституту: *Алла Гаврилюк*, *Олена Отич*, *Володимир Ковтунець*. Доповідачами представленні результати наукових досліджень «Теоретичні основи і механізми взаємодії вищої освіти та ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України (2023–2024)» (Ковтунець, 2024) та «Розвиток університетів у контексті післявоєнного відновлення: синергія соціальних і інституційних трансформацій вищої освіти, науки та економіки» (2024–2025) (Гаврилюк, 2024) виконані в Інституті вищої освіти НАПН України.

Родзинкою конференції стала екскурсія до інноваційного технохабу Житомирської політехніки, де учасники змогли ознайомитися з сучасними технологіями, STEM-лабораторіями, стартап-платформами та освітніми інноваціями. Відвіду-



Рис. 6. Виступ Алли Гаврилюк на Міжнародній науковій конференції «Соціально-гуманітарні студії»:



Рис. 7. Наукові співробітники Інституту вищої освіти НАПН України, які взяли участь у Міжнародній науковій конференції «Соціально-гуманітарні студії: інновації, виклики та перспективи» (Житомир, 2025)

вання технохабу стало яскравою демонстрацією синергії науки, освіти й практики. Захід продемонстрував активну роль Інституту у формуванні наукових підходів до відновлення системи освіти в Україні та підтримку діалогу між освітою, суспільством і ринком праці.

23 травня 2025 р. відбулася *XXVI Міжнародна науково-практична конференція «Освіта і доля нації»* з тематичною рубрикою «Освіта майбутнього: глобальні тенденції та національні пріоритети» організована Харківським національним педагогічним університетом імені Г.С. Сковороди спільно з Польським Товариством філософської педагогіки імені Броніслава Ф. Трентовського (TRPF), Інститутом вищої освіти НАПН України, Інститутом педагогіки НАПН України, Інститутом філософії імені Григорія Сковороди НАН України, Університетом Григорія Сковороди в Переяславі, Національним літературно-меморіальним музеєм Г.С. Сковороди, Національною академією Національної гвардії України, Львівським національним університетом імені Івана Франка.

Під час конференції було обговорено наступні питання:

- Освітні тенденції культурної політики у дискурсі світового суспільства.
- Актуальні проблеми політичного, економічного, соціокультурного розвитку України в умовах повномасштабної збройної агресії.
- Філософія ЄС у сфері освіти: європейський досвід в українських реаліях.
- Сучасна педагогічна та соціально-психологічна освіта у стратегіях оновлення українського суспільства.
- Соціальні технології і комунікація у світлі глобальних викликів.
- Українська культура, освіта, наука і мистецтво в глобальному світі.

У роботі конференції взяв участь Михайло

Бойченко, провідний науковий співробітник Інституту вищої освіти НАПН України, доктор філософських наук, професор, із доповіддю «Філософське осмислення завдань культурної політики в умовах війни», підготовленою за результатами наукового дослідження «Соціальна інклюзія у сфері вищої освіти у післявоєнний період» (2024–2025) (Оржель та ін., 2024), що виконується в Інституті вищої освіти НАПН України.

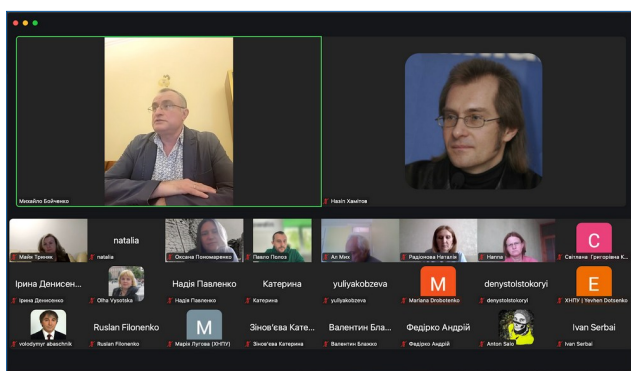


Рис. 8 Виступ Михайла Бойченка на Міжнародній науково-практичній конференції «Освіта і доля нації» з тематичною рубрикою «Освіта майбутнього: глобальні тенденції та національні пріоритети» (Харків, 2025)

Участь Інституту вищої освіти НАПН України в організації й проведенні заходів у рамках Всеукраїнського фестивалю науки — 2025 сприяла розвитку наукового потенціалу Інституту, дала змогу науковим працівникам Інституту представити результати наукових досліджень широкому загалу дослідників. Проведені заходи стали майданчиком для обміну знаннями, досвідом, ідеями та поглядами між дослідниками із різних наукових та науково-освітніх організацій і установ, громадських організацій. За результатами роботи кожного заходу були підготовлені й прийняті резолюції/рекомендації для органів державної влади, місцевого самоврядування, закладів вищої освіти, наукових установ, спрямовані на удосконалення функціонування системи вищої освіти в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Гаврилук, А. (2024). Теоретичні та методичні засади трансформаційної діяльності університетів як осередків сприяння стійкому розвитку громад і регіонів. У Ю. Мелков, ред., *Розвиток університетів: теоретичні та методичні засади забезпечення синергії соціальних і інституційних трансформацій вищої освіти, науки та економіки*: монографія (с. 33-55). Київ: Інститут вищої освіти НАПН України. https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/Synergy-transform-VO_IVO-2024-102p.pdf
- Драч, І.І. (2025). Розвиток академічних менеджерів для зміцнення інституційної спроможності університетів України: За результатами участі в якості експерта у першому циклі Програми професійного розвитку академічних менеджерів. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 7(1), 1-5. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2025.7126>
- Інститут вищої освіти НАПН України. (2025а, 18 квітня). 20 травня 2025 року 11:00 — 14:00 заплановано круглий стіл «Наука для громадського здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій». <https://ihed.org.ua/events/2025-05-20-kruglyj-stil-nauka-zdorovya/>
- Інститут вищої освіти НАПН України. (2025b, 6 травня). Круглий стіл «Взаємодія вищої освіти та ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України» (30.04.2025 р.). <https://ihed.org.ua/events/kruglyj-stil-30-04-2025/>
- Інститут вищої освіти НАПН України. (2025с, 23 травня). Тренінг «Наука як стратегічний пріоритет. Відкрита наука» (22.05.2025 р.). <https://ihed.org.ua/events/trening-nauka-yak-strategichnyj-priorytet-vidkryta-nauka-22-05-2025/>
- Ковтунець, В. (2024). Вища освіта і ринок праці в умовах динамічних змін. У Ю. Скиба, ред., *Теоретичні основи і механізми взаємодії вищої освіти та ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України*: монографія (с. 16-42). Київ: Інститут вищої освіти НАПН України. https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/Vzayemodiya-VO-ta-rynku-pratsi_IVO-2024-135p.pdf
- Національна академія медичних наук України. (2025, 26 травня). Круглий стіл «Наука для громадського здоров'я в умовах надзвичайних ситуацій». <https://amnu.gov.ua/21071-2/>
- Національна академія педагогічних наук України. (2022). *Програми спільної діяльності Національної академії наук України та Національної академії педагогічних наук України на 2023–2025 роки*. <https://naps.gov.ua/ua/activities/research/nas25/>
- Оржель, О., Бойченко, М., Петроє, О., Цимбалюк, С., & Шолохова, Н. (2024). *Соціальна інклюзія у сфері вищої освіти: теоретико-концептуальні засади, цільові групи, виміри та індикатори*: монографія (О. Оржель, ред.). Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 122 с. https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/Sotsialna-inklyuziya-u-sferi_VO_IVO-2024-123p.pdf
- Отич, О. (2024). Механізми розвитку інноваційної інфраструктури закладів вищої освіти України в умовах воєнного тану та повоєнного відновлення. У Ю. Скиба, ред., *Теоретичні основи і механізми взаємодії вищої освіти та ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України*: монографія (с. 92-106). Київ: Інститут вищої освіти НАПН України. https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/Vzayemodiya-VO-ta-rynku-pratsi_IVO-2024-135p.pdf
- Петроє, О. (2024). Теоретико-методологічні засади оцінювання дослідницької діяльності вчених на основі принципів і підходів відповідальної відкритості.

тої науки. У І. Драч, О. Петроє, ред., *Оцінювання якості дослідницької діяльності університетів на основі принципів і підходів відкритої науки* : монографія (с. 57-105). Київ: Інститут вищої освіти НАПН України. <https://doi.org/10.31874/978-617-7486-47-2> -2024. https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/Doslidn-univ-Vidkryta-nauka_IVO-2024-202p.pdf

Скиба, Ю. (2024). Механізми забезпечення адаптації освітніх програм відповідно до потреб ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України. У Ю. Скиба, ред., *Теоретичні основи*

і механізми взаємодії вищої освіти та ринку праці в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України : монографія (с. 43-59). Київ: Інститут вищої освіти НАПН України. https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/Vzayemodiya-VO-ta-rynku-pratsi_IVO-2024-135p.pdf

DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC POTENTIAL: CHALLENGES, INNOVATIONS, AND PROSPECTS

Scientific and Practical Events of the Institute of Higher Education of NAES of Ukraine within the Framework of the All-Ukrainian Science Festival – 2025

Yurii Skyba

Doctor Habilitated in Educational Sciences, Associate Professor, Deputy Director for Research of the Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Oleksandr Zhabenko

Candidate of Sciences in Public Administration, Scientific secretary of the Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. The article presents the results of the organization and holding of events by the Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences (NAES) of Ukraine within the framework of the All-Ukrainian Science Festival — 2025. The Institute organized and held a wide range of scientific events, including: the XXVI International Scientific and Practical Conference "Education and the Destiny of the Nation"; the III International Scientific Conference "Socio-Humanitarian Studies: Innovations, Challenges, and Prospects"; the annual reporting and scientific conference for postgraduate students, doctoral students, and lecturers "The Unity of Learning and Scientific Research – The Main Principle of the University" (Drahomanov Ukrainian State University); two round tables titled "Interaction of Higher Education and the Labor Market in Conditions of Martial Law and Post-War Recovery of Ukraine" and "Public Health and Public Science in Emergency Situations"; an online marathon held to commemorate Science Day; and a training session "Science as a Strategic Priority: Open Science". The participation of the Institute of Higher Education of NAES of Ukraine in the organization and holding these events within the All-Ukrainian Science Festival – 2025 contributed to the development of the Institute's scientific potential and enabled its researchers to present their research findings to a broad audience of scholars.

Keywords: All-Ukrainian Science Festival; conference; round table; training.

Дата публікації: 24 червня 2025 р.